

AŞI ve AŞILANMA:

Bugünün Koşullarında
Bir Toplumsal Dayanışma Hareketi

AŞI ve AŞILANMA: Bugünün Koşullarında Bir Toplumsal Dayanışma Hareketi

Aşılanmak yalnızca bir birey olarak bağışıklık kazanma girişimi değil; ailemizi, çalışma arkadaşlarımızı, sevdiklerimizi ve toplumu koruyacak bir dayanışma hareketidir.

Hep birlikte salgını yenme seferberliğine katılabiliriz, katkıda bulunabiliriz. Salgınla mücadelenin iki etkili aracı var.

- Bulaş zincirini kırarak maske, mesafe, el yıkama önlemlerini alarak korunmak ve korumak.
- Hastalığa karşı aşılanarak bağışıklık kazanmak.

1. COVID-19 aşısı olmak pandeminin kontrol altına alınmasında niçin önemlidir?

COVID-19 hastalığına neden olan koronavirüsler için insan yerleşmek ve çoğalmak için bir "konak" görevi görür. Virüs konakçı bulamadığında yaşama, çoğalma şansı da bulamaz. Bu nedenle, COVID pandemisini kontrol altına alabilmenin, yeni varyantlarla tehlikenin yeniden büyümesini önlemenin tek yolu hastalığın bulaşmasını önlemektir.

İnsanlar arasında yayılım arttıkça virüs değişime uğramakta (mutasyon geçirmekte), daha bulaşıcı, daha ağır hastalık yapan ve aşuların etkisine daha dayanıklı varyantlar ortaya çıkarmaktadır.

Bağışıklık kazanmış bireylerin sayısı belirli bir oranın üzerine çıktığında o hastalığın toplumda yayılması ciddi şekilde azalmaktadır. Çoğalma, yayılma azaldıkça yeni varyant gelişim ihtimali de azalmaktadır.

Aşı, bireyleri korumak ve salgını durdurmanın yanı sıra varyant gelişmesine fırsat vermemenin de en etkili yoludur.

Salgının yayılımını durdurmak, en kısa sürede normal hayat şartlarına dönebilmek için kısa zamanda yeterli toplum bağışıklığı sadece aşılanma yoluyla güvenli bir şekilde ulaşılabilir.

Herkesin hasta olmasını, üstelik geçen zaman içinde güçlenen varyant virüslerle daha ağır hastalık geçirmesini beklemeden toplum bağışıklığı sadece aşı ile mümkündür.

2. Aşular pandemiye ne kadar zamanda sonlandırır?

Aşuların pandemiye ne zaman sonlandırabileceği pek çok faktöre bağlıdır;

- Aşının etkinliği,
- Aşı uygulanan kişi sayısı,
- Aşı uygulamasından sonra maske, mesafe ve temizlik önlemlerinin alınmasına ne kadar dikkat edildiği vb.

Ülkede ulaştığımız bağışıklık oranı ne zaman toplumun %60'ını aşarsa salgın güç ve etkisini kaybedecektir.

3. Maske, mesafe ve temizlik kurallarına uyuyorum, yine de aşı yaptırmalı mıyım?

Toplumda hasta olan ve hastalık bulaştıranlar oldukça tam olarak izole olmadıkça hasta olma ihtimalini sıfırlamak mümkün değildir. Virüsle bulaşıp şikayetlerin ortaya çıktığı ana kadar geçen sessiz dönemde kimin hasta olduğunu, bulaştırdığını bilmiyoruz. Toplu taşıma aracına biniyor, işe gidiyor, alışverişe çıkıyorsak sadece bizim maske-mesafe ve el temizliği kurallarına uymamız % 100 koruma sağlamaz. Toplu taşıma aracında, işyerinde, alışverişte vb. bütün yurttaşların kurallara eksiksiz yanlızsız uyması şarttır. Salgını durdurmanın en etkili ve kestirme yolu aşılansız toplumsal bağışıklık için dayanışmaya katılmaktır.

4. Kaç tür COVID-19 aşısı vardır?

COVID hastalığı için beş tür aşı geliştirilmiştir. Bu aşuların dördü daha önce bilinen yöntemlerle geliştirilirken mRNA aşuları yeni bir teknoloji ile geliştirilmiştir.

İnaktif virüs aşuları; hastalığa neden olmayan ancak bağışıklık yanıtı oluşturan etkisizleştirilmiş virüs içeren aşulardır. Ülkemizde uygulanmakta olan Sinovac'ın CoronaVac aşısı ve her yıl uygulanan grip (influenza) aşuları inaktif aşulardır.

Protein subunit aşuları; virüsün yapısını taklit eden protein parçalarını kullanan protein bazlı aşulardır. Novovax® aşısı bu tüden aşıdır.

Viral vektör aşuları; SARS-CoV-2 virüsünün RNA parçacıklarını taşıyan hastalık yapıcı etkisi olmayan başka virüslerin kullanılmasıyla üretilen aşulardır. Oxford-AstraZeneca aşısı, Sputnik V aşısı bu türden aşulardır.

m-RNA aşuları; protein üretmek için genetik olarak tasarlanmış RNA parçacıklarını kullanan yeni teknoloji ürünü aşularıdır. Ülkemizde uygulanmakta olan BioNTech aşısı bu türden bir aşıdır.

2021 yılı Haziran ayı itibariyle dünyada acil kullanım onayı ve ruhsat almış 11 aşı, kullanım onayı almak üzere olan bir aşı olmak üzere toplam 12 adet aşı bulunmaktadır.

Acil kullanım onayı veya ruhsat alan aşular;

- Pfizer/BioNTech (ABD-Almanya-mRNA aşısı),
- Moderna (ABD-mRNA aşısı),
- Oxford-AstraZeneca (Birleşik Krallık-Viral vektör aşısı),
- Johnson & Johnson (ABD-Viral vektör aşısı),
- Gameleya-Sputnik V (Rusya-Viral vektör aşısı),
- SinoPharm (Çin-İnaktive virüs aşısı),
- Sinopharm Wuhan (Çin-İnaktif aşı),
- Cansino (Çin-Viral vektör aşısı),
- Sinovac (Çin-İnaktive virüs aşısı),
- Bharat Bitech (Hindistan-İnaktive virüs aşısı),
- Vector Institute (Rusya-Protein subunit aşısı) olarak sıralanabilir.

5. Acil kullanım onayı çok hızlı verilmedi mi? Aşıların güvenli oldukları kesin bilgi mi?

Pandeminin olağanüstü şartlarında başka bir seçenek yoktu. Diğer yandan normal zamanda aşı geliştirme çalışmaları için mümkün olmayacak bir odaklanma ve bilgi paylaşımı olduğunu, kaynak tahsis edildiğini ve gönüllü bulunduğunu; çalışmaların aralıksız sürdürüldüğünü unutmamak gerekir. Pandemiye bir yılda on yıllık yol alındığını söylemek gerekir. COVID-19 aşılarının hızlı geliştirilmiş olmaları ve kullanılmaya başlanmaları aşıların güvensiz olduğu anlamına gelmez.

Aşağıdaki nedenler aşıların hızla geliştirilmesine katkı sağlamıştır.

- Bilimsel teknolojik ilerlemenin geldiği nokta, teknolojik altyapının hazır olması,
- Salgının en başında virüsün genetik haritasının çıkartılmış olması,
- Ulusal ve uluslararası kuruluşların maddi desteği vb.

Örneğin mRNA aşıları üzerinde yüzlerce bilim insanı 30 yıldan uzun bir süredir çalışmaktadır.

Aşı sonrası ciddi yan etkiler genellikle ilk 2 ay içerisinde ortaya çıktığından acil kullanım onayı veren kuruluşlar çalışmalarda 2 ay sonunda yan etki görülmemesini yeterli kabul etmişlerdir.

Bugüne kadar, 6 aydan uzun bir süre içinde, farklı aşılarından toplam 2,5 milyar doz uygulanmış ve sonuçlar gözlemlenmiştir.

Hem Sinovac® hem BioNTech® dünya genelinde güvenle uygulanmaya devam etmektedir.

6. COVID-19 aşılarının yan etkisi yok mu?

Tüm aşılarında olduğu gibi COVID-19 aşılarının da yan etkileri olabilmektedir. Sık görülen yan etkiler;

- Aşı yerinde ağrı,
- Ateş,
- Halsizlik,
- Baş ağrısı,
- Kas ağrıları,
- İshal vb.

Bu yan etkiler, aşı ile verilen antijene karşı vücudumuzun yanıt vermesi nedeniyle ortaya çıkar. Genellikle kısa (1-3 gün) sürer ve çoğunlukla günlük yaşantımızı engellemeyecek kadar hafiftirler.

İki doz uygulanan aşılarında ikinci dozdan sonra yan etkiler biraz daha sık görülebilir. Şikayetler basit ağrı kesici, ateş düşürücü ile kolayca azaltılabilir.

3 günden uzun süren yan etkilerde doktora başvurmanızda fayda olacaktır.

Nadir görülen yan etkiler %1'den daha az sıklıkta karşımıza çıkar. Alerji bunların başında gelir. Çoğu alerjik yan etki önemsizdir, çok çok nadiren tıbbi müdahale gerektiren alerji gelişebilir. Ciddi alerji aşından sonraki ilk dakikalarda ortaya çıkacağı için aşılanan kişilerin sağlık kuruluşunu 30 dakikadan önce terk etmemesi gerekir.

Alerji öyküsü olan veya endişesi taşıyan yurttaşlarımızın tam teşekküllü hastahanelerde kurulan aşı merkezlerinde aşı olmaları ve aşı sonrası yarım saat beklemeleri yeterli güvenceyi sağlayacaktır.

7. Hangi COVID-19 aşısını olmalıyız?

Bugüne kadar geliştirilen ve acil kullanım onayı alan tüm COVID-19 aşıları güvenlidir. Etkileri ve yan etkileri birbirlerine kıyasla farklılık göstermekte ise de hepsi Dünya Sağlık Örgütü'nün etkililik ve güvenlik kriterlerini karşılamaktadır. Bu nedenle, herhangi bir aşığı özellikle beklemeksizin ilk temin edilecek aşığı olmanız önerilir. Virüsle karşılaşmadan önce aşı olmak anlamlıdır. Kişisel sağlık hikayeniz, iş-yaşam koşullarınız, karşılaşılabileceğiniz olası virüs yükü, kişisel karakteristikleriniz aşı seçiminizde etkili olacaktır. Aile hekiminize, işyeri hekiminize ulaşıp danışarak sizin için en uygun aşı seçeneğini belirleyebilirsiniz.

8. Aşı olmak istiyorum. Ne yapmalıyım?

Aşı yapılacak grupta iseniz Merkezi Hekim Randevu Sistemi (MHRS web, MHRS mobil) veya e-Nabız üzerinden aşı için randevu alabilirsiniz. Temas riskini en aza indirmek için lütfen, randevu almadan sağlık kuruluşuna başvurmayınız.

9. Aşı olmak için sağlık kuruluşuna gitmek güvenli mi?

Aşılama hizmeti, sağlık kuruluşlarında, COVID-19 pandemisi önlemlerine uygun şekilde sürdürülmektedir. Aşılama hizmetlerinden yararlanacak kişi hem kendi güvenliği hem de toplum sağlığı için sağlık kuruluşuna gitmeden önce randevu almalıdır. Böylece kalabalık oluşumu önlenir ve temas riski azalır.

Ayrıca sağlık kuruluşlarına giderken ve orada bulunulan süre içerisinde maske, mesafe ve temizlik kurallarına uyulmalıdır.

10. Daha önce COVID'e benzer şikayetleri olan ancak PCR ile pozitiflik tespit edilmeyen kişiler şimdi aşılanırlar mı?

Daha önce PCR testi ile COVID-19 geçirdiği kanıtlanmayan herkes, bir dönem COVID-19'a benzer şikayetler yaşamış olsalar bile aşılanmalıdır. Aşıların COVID-19 geçirmiş olan kişilerde farklı yan etkileri de olmadığından güvenli bir şekilde aşılanabilirler.

11. Hastalığı geçirmiş olan kişilerin aşılınması gerekli mi? Ne zaman aşılanırlar?

Bugüne kadarki bilimsel veriler hastalığı belirtili olarak geçiren kişilerde bağışıklığın yaklaşık 6-12 ay devam ettiğini göstermekle birlikte zamanla koruyuculuğun azalması söz konusu olduğundan hastalığı geçiren kişilerin 6 aydan itibaren aşılanabilecekleri düşünülmektedir.

12. COVID-19 aşısından sonra test yaptırmalı mıyım?

Antikor testlerinde pozitifleşme olabilir. Ancak pozitifleşme hemen görülmez. Üstelik antikor testleri aşının işe yarayıp yaramadığını göstermek için kullanılmazlar. Çünkü aşılardan sağladığı bağışıklık sadece oluşan antikorlara bağlı değildir. Her antikor testi güvenilir ve geçerli sonuç vermez. Ayrıca antikor testleri rutin testlerle ölçemediğimiz hücre bağışıklığı ve salgılarımızda oluşan antikorlar korunmada çok önemli rol oynarlar. Bu nedenle aşıdan sonra antikorlarınıza baktırmanız şart değildir.

Farklı nedenlerle mutlaka antikor testi yaptırmaya ihtiyacı duyuluyorsa serolojik yöntemle (damardan alınan kan ile) kantitatif sonuç veren nötralizan antikor (Anti Spike IgG) bakılmalıdır.

13. COVID-19 aşısından önce antikorlarıma baktırmalı mıyım?

Hayır. Antikorların miktarı koruyuculuğun derecesi hakkında bilgi vermediği gibi testlerden kaynaklanan nedenlerle yalancı olarak pozitif sonuç da çıkabilmektedir. Bu nedenle aşı olmak veya olmamak kararı için antikorlarınıza baktırmanıza gerek yoktur.

14. Aşı olmak COVID-19'a neden olur mu?

Hayır. Farklı teknolojiler kullanılarak acil kullanım onayı alarak üretilmiş aşılarda bağışıklık sistemimize virüsü tanıtmak için farklı mekanizmaları harekete geçirerek etkili olurlar. Ancak hiçbirinin içerisinde canlı virüs bulunmadığı için hasta olmak söz konusu değildir.

15. Tek doz aşı COVID-19'dan korur mu?

İki dozda uygulanması gereken aşılarda birinci dozundan sonra gelişen koruma yeterli düzeyde değildir. Bu yüzden ancak iki dozu tamamladıktan ve ikinci dozun üzerinden 14 gün geçtikten sonra aşının koruyuculuğunun tam olarak başladığını unutmamak gerekir.

16. İkinci doz için farklı bir aşı seçebilir miyim?

İki doz şeklinde uygulanan aşılar (ülkemizdeki her iki aşı da böyledir) ilk aşılamaya şemasının (iki dozun) aynı aşı ile yapılması gerekir. İki doz aşığı aynı aşıyla olduktan sonra hatırlatma (rapel) dozlarının farklı türde bir aşıyla yapılması konusunda çalışmalar devam etmektedir, ilk veriler farklı aşı türleriyle yapılan hatırlatma aşılarının etkili ve güvenli olabileceğini düşündürmektedir.

17. İlk doz aşından sonra yan etki ortaya çıkarsa ikinci doz aşığı yine de olmalı mıyım?

İlk dozdan sonra ciddi yan etki gelişmediği sürece ikinci doz aşınızı olmanızda sakınca yoktur. İlk dozla ciddi yan etki gelişti ise ikinci doz aşının uygulanması kararını hekiminizle görüştüğten sonra vermelisiniz. Pek çok durumda ikinci doz yine de uygulanabilecektir.

18. Diğer aşılarla COVID-19 aşıları arasında belirli bir süre olması gerekir mi?

Hem Sinovac® hem BioNTech® diğer herhangi bir aşından önce, sonra ya da eş zamanlı olarak güvenle uygulanabilir. Ancak bir yan etki gelişmesi durumunda hangi aşığı bağı olduğunu anlaşılması ve kayıtların doğru tutulabilmesi için mümkünse diğer aşı ile arada 14 gün süre bırakılmalıdır.

19. Aşılanmış olsak da COVID-19 geçirme olasılığı var mı?

Evet. Mevcut aşılar belirtili hastalığı karşı etkili bir koruma sağlamakla birlikte, bulaşan virüsün solunum hücrelerinde çoğalmasını aşı ile tümüyle engellemek mümkün olmayabilir. Aşılanan kişilere virüs bulaşabilir ve hiç hastalanmadan da bulaştırıcı olabilirler. Çok düşük olasılıkla kendileri de hastalanabilir. Bu nedenle aşılanmış kişilerin - toplumdaki diğer bireylerin %60'ından fazlasının aşılanarak salgının kontrol altına alınacağı zamana kadar - kişisel korunma önlemlerine uymaları gereklidir.

Unutulmamalıdır ki aşılanan kişiler arasında hasta olma ihtimali yüksek oranda azalmakta, hasta olsalar bile hastalığı çok hafif bulgularla atlattıklarıdır.

20. Halen COVID-19 hastasıyla temasım nedeniyle riskli durumdayım. Aşılanabilir miyim?

On dört günden kısa bir süre önce COVID-19 hastasıyla maske, mesafe ve havalandırma koşullarına uymayan bir biçimde teması olan kişilerin aşılanmak için karantina sürelerinin dolmasını beklemeleri önerilmektedir. Bu önerinin nedeni bu kişilere yapılacak olan aşının zararından ziyade, aşının bu durumda koruma etkisinin olmamasından kaynaklanmaktadır.

21. Covid-19 pozitif isem ve bilmiyorsam aşı olmamın bir zararı olur mu?

COVID-19 pozitif olan bir kişiye COVID-19 aşısı uygulanmasının olumsuz bir etkisi yoktur.

22. Aşı kısırlık yapar mı?

Aşılar kısırlık yapmaz. Aşıdan sonraki aylarda, yıllarda gerçekleşecek gebeliklerden doğacak bebekler üzerinde hiçbir aşının olumsuz etkisinin olması beklenmez.

23. Aşılar sperm kalitesinin bozulmasına neden olur mu? Erkeklerde kısırılık yapar mı?

Yapılan araştırmalarda aşılanmanın sperm kalitesi ve sayısında azalmaya yol açmadığı tespit edilmiştir.

24. Gebeler veya gebe kalmak isteyenler aşılanırlar mı? Hangi aşığı ne zaman olsunlar?

COVID-19'u ağır geçirme riski yüksek olan gebelere kendi istekleri halinde aşı uygulanabilir. Aşının gebeliğin ilk üç ayında uygulanmaması tercih edilir.

Gebelikte Pfizer- Biontech aşısı kullanımına ilişkin veriler çok yetersiz olmakla beraber aşının gebe kadınlarda kullanılıp kullanılmayacağına dair karar, kar zarar ilişkisi göz önünde bulundurularak ilgili hekim ile beraber verilmelidir. Uygulanmasına karar verilirse hamileliğin ilk üç ayında yapılmaması önerilmektedir.

25. Emziren anneler aşı olabilir mi?

Emzirmeyle ilgili herhangi bir veri olmamasına rağmen, emzirme için herhangi bir risk beklenmemektedir. COVID-19'u ağır geçirme riski yüksek olan emziren kadınlara kendi istekleri halinde aşı uygulanabilir.

26. Çocuklara da aşı yapılacak mı?

T.C. Sağlık Bakanlığı Koronavirüs Bilim Kurulu tarafından belirlenmiş öncelikli risk grubunda 18 yaş altındaki kişiler yer almadığından şu an için çocuklara COVID-19 aşısı uygulanmayacaktır.

27. Yumurta alerjisi olanlar hangi aşığı olmalı?

Grip aşılarından farklı olarak mevcut COVID-19 aşılarının hiçbiri yumurtada üretilmemektedir. Yumurtaya karşı alerjisi olanlar Sinovac® veya BioNTech® aşısını olabilirler.

28. Kanser hastaları hangi aşığı olsunlar? Ne zaman olsunlar?

Hem Sinovac® hem BioNTech® kanser hastalarında güvenle uygulanabilir. Ancak BioNTech® aşısı bağışıklık sistemi zayıflamış kişilerde daha erken dönemde daha yüksek oranda koruma sağladığı için tercih edilebilir. İdeal zamanlama kemoterapi başlamadan önce aşılanmanın yapılmasıdır. Ancak kemoterapinin geciktirilemeyeceği durumlarda kemoterapiden birkaç gün önce aşı yapılabilir.

29. Bağışıklık sistemi zayıf olan kişiler hangi aşığı olsunlar?

Hem Sinovac® hem BioNTech® bağışıklık sistemi zayıflamış hastalarda güvenle uygulanabilir. Ancak BioNTech® aşısı, bağışıklık sistemi zayıflamış kişilerde daha yüksek oranda koruma sağladığı için, tercih edilmelidir.

30. Multiple Skleroz veya başka sinir hastalığı olanlar aşı olabilir mi?

Evet. COVID-19 aşılarının sinir sistemi üzerinde olumsuz etkileri gösterilmediği gibi bu tür hastalığı olanlarda da güvenle kullanılmaktadırlar. Tedavi altındaki hastaların hangi aşığı ne zaman olmaları gerektiğini kendilerini takip eden doktorlarına sormaları önerilir.

31. Romatizmal veya otoimmün hastalığı olanlar aşı olabilir mi?

Romatizmal veya otoimmün hastalığı olanlar Hem Sinovac® hem BioNTech® aşılarını olabilirler. BioNTech® aşısı bağışıklık sistemini güçlü bir şekilde uyarmakta ve bu sayede yüksek oranda ve nispeten uzun süreli bağışıklık sağlamaktadır. Bağışıklık sistemini güçlü uyarması, romatizmal hastalığı olan bazı kişilerde hastalık belirtilerinde bir miktar artışa yol açabilir. Ancak bu artış geçici olduğu gibi hastalığın uzun süreli seyrini de etkilememektedir. Bu nedenle özellikle bağışıklık sistemini baskılayan ilaçlarla tedavi almakta olan hastaların BioNTech® aşısı olması önerilir.

32. Alerjik bünyesi olduğunu bilenler ne yapsın ?

Alerjik bünyesi olanlar, hatta daha önce herhangi bir maddeye veya ilaca (Penisilin gibi) karşı ciddi alerjisi gelişmiş kişiler sağlık kuruluşunda gözetim altında olmak kaydıyla aşı olabilir. Alerjik yanıt gelişme olasılığı çok düşük de olsa tüm aşılarla söz konusu olabilir. Bugün ulaşabildiğimiz iki aşı seçeneği bu bakımdan kıyaslanırsa BioNTech®'e bağlı allerjik yan etki gelişme olasılığı Sinovac® aşısına oranla daha yüksektir. Aşılarla bağlı ciddi alerjik reaksiyonların büyük çoğunluğu ilk dakikalarda ortaya çıktığından aşı olan kişiler sağlık kuruluşunu 30 dakikadan önce terk etmemelidir.

33. Aşıların varyantlara etkisi farklı mı?

Dünya genelinde yapılan çalışmalarda hemen tüm aşıların varyantlara karşı azalmış da olsa etkileri olduğu gösterilmiştir.

34. Aşı olduğum gün ağrı kesici ilaç kullanabilir miyim?

Aşı günü ağrı kesici veya ateş düşürücü olarak parasetamol içeren ilaçların kullanılması aşının etkisini azaltmaz. Aşıya bağlı kol ağrısı, kızarıklık şişlik gibi durumlar ortaya çıkması halinde parasetamol içeren bu tür ilaçlar rahatlıkla kullanılabilir.

35. Aşı olduğum gün kan sulandırıcı kullanmalı mıyım?

COVID-19 aşılardan sonra kan sulandırıcı kullanmaya gerek yoktur. Ülkemizde henüz kullanımda olmayan viral vektör teknolojisi ile üretilen aşılarından sonra kan pıhtılaşmasında artış olduğuna ilişkin bildirimler olmakla birlikte bunun aşından kaynaklandığı kesin değildir ve kan sulandırıcı kullanmayla engellendiği gösterilememiştir.

36. Antibiyotik kullanırken aşı olabilir miyim?

Antibiyotik kullanırken COVID-19 aşısı olunabilir. Ancak vücutta ateşle seyreden bir infeksiyon varken aşı uygulandığında aşıya karşı yanıt azalabilir. Bu nedenle ateşli hastalık geçirmekte olan kişilerin 48 saat ateşsiz olduktan sonra, şikayetleri azalınca aşı olmaları önerilir.

37. Aşı olduğum gün sigara içebilir miyim?

Sigara içenlerde bazı aşılarla karşı yanıtın azaldığını gösteren veriler bulunsa da aşı olunan günde sigara içilmesi aşıya karşı yanıtı ayrıca etkilemez.

38. Aşı olduğum gün alkol kullanabilir miyim?

Aşı olunan gün tüketilen az-orta miktarda alkol aşıya karşı yanıtı etkilemez. Aşırı alkol tüketiminin ise bağışık yanıtı azaltabileceği unutulmamalıdır. Ayrıca aşırı alkol tüketimine bağlı yan etkiler aşı yan etkileriyle karışabileceğinden aşı olduğunuz gün yüksek miktarda alkol tüketiminden kaçınmanız önerilir.

39. Covid-19 aşısı sonrası grip/zatürre aşısı olabilir miyim?

Aşı olduktan en az 2 hafta sonra grip ve/veya zatürre aşısı olabilirsiniz.

40. Kalp pili olanlar hangi aşığı olsunlar?

Kalp pili olan veya kalpte ritim bozukluğu olan kişiler her iki aşığı da olabilirler.

41. BioNTech® aşısı kalp kası yangısı yapıyor mu?

Ülkemizden henüz böyle bir bildirim olmamıştır. Ancak ABD'den veriler BioNTech® aşısının uygulandığı 25 yaş altı grupta kalp kası iltihabı görülme sıklığının aynı yaş grubunda beklenen sıklıktan fazla olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte Amerikan Kardiyoloji Derneği bu artışın sınırlı olduğunu, hastalığın çok hafif ve iyi seyrettiğini ve doğrudan aşıya henüz bağlanamadığını belirtmektedir. Amerikan Hastalık Önleme Merkezi (CDC) bu verileri değerlendirerek 12 yaş üstüne BioNTech® aşısının yapılmasına devam etme kararı almıştır. Unutulmamalıdır ki Covid-19 ile hasta olanların %10'unda kalp kası veya kalp zarı yangısı meydana gelmektedir.

42. BioNTech® aşısı genetik yapımızı bozar mı?

İnsan hücrelerinde DNA yapısında genler hücre çekirdeğinde bulunur. BioNTech® ve benzer teknoloji aşılarla bulunan genetik şifre bileşeni (mRNA) bağışıklık sistemini uyaran proteinlerin hücrelerimizde sentezlenmesini sağlarlar. Ancak bu şifre (mRNA) hücre çekirdeğine giremez, genlerimize ulaşamaz, genlerimizi değiştiremez.

2008 yılından beri insanlarda kansere ve başka infeksiyonlara karşı aşı geliştirilmesi için denenmekte olan bu teknoloji güvenlidir.

43. Sinovac® aşısı felç yapıyor mu?

Halk arasında felç olarak bilinen durum çeşitli bakteri ve virüs infeksiyonlarından sonra görülen ve beyinle ilgili olmayıp kaslara giden sinirlerdeki hasardan kaynaklanan bir hastalıktır ve Guillain-Barre Sendromu olarak tanımlanır. Grip aşılarında da gündeme gelen bu nadir sendrom aşılınmayan topluluklarda aşılınmış topluluklara kıyasla daha sık görülmektedir. Sinovac® aşısı bu açıdan güvenlidir.

44. BioNTech® aşısı uygulanmaması gereken durumlar hangileridir?

Aşının içeriğinde bulunan – bilinen maddelerden herhangi birine karşı anafilaksi öyküsü var ise aşı uygulanması önerilmemektedir.

Daha önce yaşanan belirgin bir alerjik reaksiyon varsa aşı uygulamasından önce bu durum sağlık personeline bildirilmelidir. Aşının içeriğinde bulunan herhangi bir maddeye karşı ya da aşının ilk dozunu takiben anafilaksi dışı ani alerjik reaksiyon öyküsü varlığında aşının bir sonraki dozu uygulanmadan önce alerji/immünoloji uzmanına danışılmalıdır.

Diğer tüm aşılarında olduğu gibi yüksek ateş (38°C ve üzerinde), tablosu netleşmemiş hastalık ve kronik hastalıkların atakları sırasında aşının uygulanmasının bir süre ertelenmesi önerilmektedir.